

Nordiska samarbetskommittén

Nyhetsbrev # november 2019

Alla deltagare vid styrelsemötet med NSK och seminarier samlade till ett gruppfoto

Styrelsemöte och seminarium 30-31 oktober

På marken låg ett tunt vitt täcke av snö och frost och luften var kall när vi stod och väntade på bussen som skulle ta oss till Borgå och Hotell Haikko, en plats med gamla anor. När vi gick från själva hotellbyggnaden till herrgården och den vackra restaurangen för vår lunch var vi nära att halka omkull,

inte bara en utan flera gånger. Men om höstens kyla mötte oss utanför ytterdörren var det varmt och trivsamt inomhus.

Styrelsemötet genomfördes med många inlägg från deltagarna. En fråga som rönste stort intresse gällde placeringen av NSK:s likvida medel. Idag är de placerade utan någon egentlig avkastning på ett plusgirokonto. Styrelsen beslutade att NSK ska placera tillgångarna enligt den medelsplacering som PRO tillämpar med tillägget att särskilda miljöhänsyn ska tas.

Den föreslagna verksamhetsplanen för 2020 diskuterades. Styrelsen ställde sig bakom förslaget men efterlyste en punkt om att klimat- och miljöfrågor måste finnas med i planen. Vår generation kommer förmodligen inte att märka av klimatförändringarna, men våra barn och barnbarn riskerar att drabbas. Många i den äldre generationen är därför engagerade i frågor som gäller klimat och miljö. Christina Tallberg har varit pådrivande för att AGE ska lyfta fram dessa frågor och driva dem tillsammans med yngre generationer.

NSK:s styrelse beslutade om ett tillägg till förslaget om verksamhetsplan som innebär att klimat- och miljöfrågor ska prioriteras och då gärna över generationsgränserna.

Det innebär att NSK ska arbeta utifrån följande verksamhetsplan för nästa år:

- verka aktivt som medlem av AGE Platform Europe, inom ramen för NSKs prioriteringar. NSK har en ordinarie plats i styrelsen/AGE Council, vilken innehas av Christina Tallberg med Jan Davidsen som ersättare. NSK:s samordnare deltar också i dessa möten.
- omvärldsbevaka i EU och Norden inom ramen för NSKs prioriteringar.
- samverka med nordiska samhällspolitiska aktörer, t.ex. Nordiska Rådet, Nordiska Ministerrådet och Nordens Välfärdscenter.
- genomföra aktiviteter/projekt/seminarier/konferenser som beslutas vid NSK-möten.
- delta i aktiviteter/seminarier som kan ligga i NSK:s intresse.

NSK medverkar/genomför

- NSKs årsmöte på Färöarna 7-8 maj
- NSKs höstmöte i Sverige
- Nyhetsbrev 4- 5 per år
- AGE Platform Europe
 - möten med Administrative Council (styrelsemöte) i Bryssel, våren och hösten
 - General Assembly (årsmöte och konferens) i Bryssel, våren

Följande frågor prioriteras

Fattigdom bland pensionärer även ur jämlikhets- och jämställdhetssynpunkt

Skrivelse och eventuell uppvaktning hos Ministerrådet om att utreda möjligheterna att på nordisk nivå samordna utvecklingsinsatser och standardisering inom välfärdsteknologi

Fler kommuner i Norden ansluter sig till nätverket Åldersvänliga städer- en gemensamt nordisk rapport ges ut med exempel på hur organisationerna kan arbeta med frågan

Nätverk och expertgrupper i arbetet med AGE och övriga EU-frågor
 Minska äldres ofrivilliga ensamhet och sociala isolering- redovisa goda nordiska exempel.
 Klimat- och miljöfrågor ska uppmärksammas och arbetet gärna bedrivs över generationsgränserna.

För den som i övrigt vill ta del av besluten från NSK:s styrelse hänvisas till protokollet över styrelsemötet den 30 oktober

Landrapporter

En gemensam fråga i landrapporterna är pensionerna. I alla länder planeras eller genomförs pensionshöjningar men samtidigt framhåller våra organisationer behovet av satsningar på dem med de lägsta pensionerna. Klyftorna ökar i nordnorden mellan dem med höga och låga inkomster och det märks särskilt tydligt för pensionärerna.

Värt att uppmärksamma i kampen för "rettferdig pensjon" är den stora demonstration som norska Pensjonistforbundet arrangerade i juni. Ett viktigt krav var att förbundet återfår den tidigare förhandlingsrätten när det gäller pensionsnivåerna.

Pensjonistforbundet inbjöd också till ett dialogmöte med ungdomar under Arendalsveckan (Norges svar på Almedalsveckan). Unga och äldre möttes för att diskutera diskriminering, likvärdiga villkor, miljö, ensamhet och digitalisering.

De finska pensionärerna firar 60 årsjubileum i år. Det var nämligen 60 år sedan som pensionärerna i Finland grundade de första pensionärsföreningarna. Regeringen föreslår förbättrade pensioner, bland annat höjs garantipensionen. Utöver det ska personaldimensioneringen inom äldreomsorgen fastställas genom lag.

Föreningen på Island hade sitt landsmöte denna vår, där 115 medlemmar deltog. Även på Island har pensionsfrågan haft en stor betydelse. Det isländska parlamentet behandlar nu frågan om förändrade pensionsvillkor. En positiv åtgärd är att rabatten för äldres tandläkarbesök höjs men den når ännu inte upp till de 75 procent som organisationen hade önskat.

Färöarna har rätt att sända två ledamöter till det danska folketinget och den person från Färöarna och flest röster fick den 75 årige politikern Enmund Joensen.

Färöarna har också haft "lagtinsval" och inför det valet gick Landesfelag Pensjonista fram med fyra förslag som tre partier ställde sig bakom. Den nya regeringen har redan aviserat att den inte kan hålla sittvillöfte om att genomföra de fyra kraven.

Valet i Danmark ledde till positiva resultat för pensionärerna. Kommunerna slipper de besparingskrav som gällt under många år. Vidare ska större hänsyn tas till den demografiska utvecklingen i samband med statsbidragen till kommunerna. Regleringen av folkpensionerna kommer nu att förbättras i enlighet med ett av Faglige Seniores fem krav. De sämst ställda pensionärerna kommer också att få höjda pensioner.

Det har också genomförts förbättringar i Sverige för pensionärerna. Garantipensionen och bostadstillägget höjs, vilket gynnar dem med lägst pensioner. Vidare får pensionärerna även i år sänkt skatt, för att minska skatteklyftan mellan pensionärer och yrkesverksamma. Statsbidragen till kommunerna höjs, därmed ges förutsättningar för att de ska kunna erbjuda bättre vård och omsorg för äldre. Kommunerna får också högre bidrag till investeringar i äldreboenden. Vidare ges kommunerna bidrag för att bättre kunna arbeta med frågor som rör välfärdsteknik och digitalisering. Samtidigt bör understryka att pensionärsorganisationerna menar att resurserna är otillräckliga. I år fyller också SKPF 70 år, vilket organisationen har firat.

Seminariet den 31 okt

I samband med styrelsemötet inbjöd NSK till ett seminarium om äldres "fattigdom". Hur är levnadsvillkoren för äldre med dålig ekonomi?

Huvudföreläsare var Tiina Nurmi-Kokko, som är socialpolitisk expert i Byggnadsarbetareförbundet och före detta riksdagsledamot för socialdemokraterna i Finland.

De powerpointbilder som hon visade finns i slutet av Nyhetsbrevet. Efter hennes föreläsning samlades deltagarna i grupper för att diskutera de frågor hon tog upp.

Nedan ges några svar från grupparbetet. Det bör påpekas att två olika svar erhöles gällande om fokus ska läggas på dem med lägst pensioner eller om det behövs en mer allmän pensionshöjning.

- Våra pensionssystem skiljer sig åt men är i grunden utformade på likvärdigt sätt
- Klyftorna bland pensionärer ökar
- Fokus på dem med låga pensioner
- Inte bara lägsta pensionsnivån ska höjas. Det skapar marginaeffekter som gör det mindre lönsamt, ibland negativt att ha arbetar mer
- Pensionsinbetalningarna måste höjas
- En lägsta pension på ca 1400 euro, så att den som har grundpension alltid kommer över relativa fattigdomsgränsen
- Bygga fler bostäder till rimliga hyror
- Pensionerna borde förhandlas
- Viktigt att se på samhällsservicen. Hur tillgänglig är den och hur mycket kostar den
- Vi måste samarbeta mer med ungdomarna. Yttergrupperna äldre och yngre.

Under den andra delen av seminariet förläste Ingemar Hamskär, sakkunnig i pensionsfrågor på PRO om det svenska pensionssystemet med betoning på dem med lägst pensioner. Guy Lööv föreläste om orsaker till och konsekvenser av ensamhet och social isolering bland äldre. Deras bilder kommer att finnas med som bilaga.

AGE Council

Rapport från AGE Council 16-18 oktober i Bryssel

Nya medlemmar invaldes i AGE Platform Europe- Cypern, en organisation från Frankrike som representerar äldre från landsbygden och mindre byar, en engelsk organisation representerande anställda inom offentlig sektor och ytterligare en organisation från Malta. Medlemsskapet för den engelska organisationen blir beroende av vad som händer med Brexit. Ingår Storbritanien ett avtal om tullar och handel, kan de engelska organisation vara medlemmar även i framtiden men men blir det ett avtalslöst Brexit måste del lämna.

Grunden för att få vara medlem i AGE Platform Europe är antingen att ett land är medlem i EU eller att det finns ett avtal gällande tullar (tullunion). Saknas det kan en organisation inte bli medlem. Äldreorganisationer från Norge och Island skulle därmed kunna bli medlemmar.

Vad har hänt under 2019 inom AGE

AGE ser positivt på den nya kommissionen för EU. Bland annat tillsätts en kommissionär för demokrati och den demografiska utvecklingen. Det är efter förslag från AGE som just frågan om den demografiska utvecklingen ingår som uttalat område för en kommissionär.

Fler viktiga frågor för våra organisationer uppmärksammas av kommissionen, bland annat digitaliseringens konsekvenser. När kommissionen är tillsatt kommer den att presenteras med sin uppgifter på AGE hemsida.

Ny generalsekretare för AGE

I AGE praktiska arbete spelar generalsekreteraren en stor roll. Han eller hon styr arbetet och får därmed en stor betydelse för hela AGE verksamhet. AGE nuvarande general sekr. Anne- Sophie Parent har lett arbetet sedan starten av AGE och har därmed haft ett stor betydelse för organisationens utveckling. Hon kommer att gå i pension nästa år. Lämnar sitt arbete inför sommaren. Ny generalsekreterare ska utses. Eftersom denna roll är så viktig för AGE lyfte Christina Tallberg fram att Council måste ha inflytande över tillsättandet. Detta blev en känslig fråga för executive committe. Christina har framhållit att Council måste kunna ge synpunkter på annonsen och om möjligt även fatta beslut efter förslag från executive committe. Executive committe hade för avsikt att begränsa inflytandet och även låta den nuvarande generalsekrteraren aktivt delta i nyrekryteringen.

Den stora kritiken mot AGE har varit att medlemsinflytandet inte är tillräckligt stort. AGE gör på många sätt en bra och energiskt arbete för att förbättra äldres villkor men det styrs i allt för hög grad av dess kansli. En konsekvens av detta har blivit att medlemsorganisationerna inte alltid ser nyttan av medlemsskapet. En ny generalsekreterare måste ge förutsättningar för nya arbetsformer, där AGE kommer att ha mer tid och resurser att ge stöd till medlemsorganisationerna i deras europeiska kontakter.

Mottagning för nyvalda parlamentsledamöter

AGE inbjöd nyvalda ledamöter i Europaparlamentet till en mottagning på kvällen den 16 okt. NSK hade inbjudit nordiska nyvalda MEP till detta möte. Tyvärr kom ingen av dessa till vårt möte. Några av övriga inbjudna kom. Det var dock endast ett fåtal parlamentariket som hörsammade inbjudan.

Nedan ser ni delar av den inbjudan vi skickade ut.

Mottagning den 16 oktober i parlamentet

AGE bjuder in ledamöter i parlamentet till en mottagning den 16 oktober klockan 18.30-20.30, i samband med att AGE Council har sitt årliga möte i Bryssel. Värddar för mottningen är AGE och MEP Brando Benifiel. Vi hoppas att du har möjlighet att delta och träffa representanter för NOPO vid detta tillfälle. Det finns många viktiga äldre frågor som kan bli relevanta för dig som parlamentsledamot som vi gärna vill samtala om. Även om du tillhör en annan partigrupp än Brando Benifiel, är du naturligtvis lika varmt välkommen.

Intergroup om Demographic Change

AGE tog för några år sedan initiativet till en "Intergroup on Demographic Change and Solidarity Between Generations". Denna "intergroup" gav utrymme för diskussioner mellan parlamentsledamöter, i frågor som avser demografiska förändringar, aktivt åldrande i god hälsa, det framtida sociala stödet för äldre människor, åldersvänliga miljöer, solidaritet mellan generationerna och en hållbar framtid för alla generationer. Gruppen fick en stor betydelse för flera av de insatser som bidrar till bättre villkor för oss äldre medborgare inom EU. AGE planerar att återskapa en "Intergroup on Demographic Change".

Följande hade vi särskilt uppmärksammat i vår inbjudan.

Demografi- stärk äldre människors rättigheter genom att bekämpa ålderism

- Medverka till att direktivet om "equal treatment in the access to goods and service" antas av parlamentet
- Medverka till att European Parliament, blir en viktig plats för diskussioner rörande frågor om lika rättigheter, genom att delta i Intergroup on Demographic Change and Solidarity Between Generations.
- Ge stöd till diskussionen på FN-nivå rörande arbetet för en konvention eller annat legalt instrument för att stärka äldres mänskliga rättigheter

Digitalisering

- Verka för ett initiativ från Europaparlamentet att överbrygga den digitala klyftan mellan generationerna.
- Verka för äldre brukares medverkan i standardiseringsarbete.

Ensamhet

- Verka för att Europaparlamentet lyfter frågan om ensamhet och anslår resurser för olika initiativ i frågan.

Sociala pelaren

För AGE Platform Europe är den sociala pelaren ett av flera medel för att skapa bättre villkor för äldre i Europa. Det viktiga är dock inte pelaren i sig med sina 20 områden, utan att EU ska medverka till att klyftorna minskar både i och mellan medlemsländerna. Samtidigt måste alltid huvudansvaret ligga på varje enskilt land. Den uppgift EU har är att lyfta fram hur förhållandena ser ut och att peka på vad som behöver göras i de olika länderna.

Från AGE Barometer 2019

”Persisting age discrimination on the labour market, increasing pressure on informal carers and growing poverty and social exclusion are the daily realities faced by many older people, in particular older women.”

- Verka för att EU bidrar till att förbättra äldres villkor bland medlemsländerna
- Livslångt lärande

Behovet av lärande har ingen åldersgräns, utan gäller för alla åldrar. Det handlar om lärande för den personliga utvecklingen men också för att lära sig nya färdigheter såväl i sitt privata liv som arbetslivet.

- Verka för att EU lyfter fram frågan om livslångt lärande, ibland annat strategin för utbildning.

Medlemsfrågor och ekonomi

AGE behöver värva nya medlemmar. Dels för att rent allmänt stärka organisationen och lyfta fram dess betydelse, dels för att man på så sätt får större inkomster. Vissa organisationer anser att de har svårt betalningen av medlemsavgiften. Det är så många andra utgifter som anses viktigare. Om en hård Brexit blir av tvingas de engelska organisationerna lämna AGE och organisationen går miste om medlemsavgifter.

AGE finansieras genom medlemsavgifter, bidrag från EU och projektbidrag och stöd från institutioner och företag. För företagsstöd finns vissa etiska regler. För närvarande är ekonomin ganska god. I princip är budgeten balanserad.

Open Ended Working Group on Ageing (OEWG)

Inom ramen för FN:s arbete för att stärka de mänskliga rättigheterna, har en arbetsgrupp tillsatts som diskuterar frågan om en konvention på äldreområdet. Den har inget bestämt slutdatum, utan gruppen funderar kring vilka områden som bör ingå i en konvention. Det är heller inte säkert att det resulterar i en konvention. Fokus är mer inriktat på de olika områden som behöver förstärkas. Ett alternativ kan vara att de områden som behöver förstärkas ska ingå i andra konventioner.

Våra länders regeringar är idag involverade i denna working group. AGE önskar att vi engagerar oss mer i denna fråga, genom att t.ex. uppvakta regeringarna när det gäller att stärka äldres rättigheter. T.ex. begära besked om hur regeringen ser på en eventuell konvention eller andra åtgärder för att stärka äldres rättigheter.

Om ni önska stöd i frågan kan NSK ge ett förslag till regeringskrivelse.

Tre frågor som AGE har behandlat inom ramen för OEWG är

- Adequate income and social inclusion
- Healthy ageing
- Long term care and elder abuse

Det bästa sättet att följa arbetet i OEWG, är att begära att få bli ackrediterad. Denna ackreditering kostar inget och man får då tillgång till textförslag som diskuteras vid mötena med OEWG. Kostnader uppstår om man vill delta vid mötena. Det är lämpligt att NSK blir ackrediterad, så att vi får tillgång till de rapporter som skrivs.

The Economic, Culural, Social and Cultural Rights of Older Persons

Den stora bilden på sidan ovan visar Seynabou Benga i talarstolen. Hon är jurist och universtitetslärare samt, inte minst aktivist i människorättsfrågor. Hon höll en fantastisk föreläsning om att kunna driva rättighetsfrågor juridiskt. Grunden för detta utgörs av The Economic, Culural, Social and Cultural Rights of Older Persons, som vår Workshop handlade om.

Fredagen den 18 okt inbjöds ledamöterna i Council att delta vid en workshop om The Economic, Culural, Social and Cultural Rights of Older Persons. Denna utgörs av kommentarer till The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights och anger hur dessa rättigheter ska tolkas för äldre personer.

Även om rättigheterna är kommentarer till en konvention fungerar den i praktiken som en sådan. De länder som ratificerat konvention ska följa kommentarerna. För att ge ett exempel

Artikel 9 behandlar Right to social security.

Enligt kommentarerna innebär det att termen social trygghet täcker alla risker förknippade med att den enskilde förlorar medel för sitt upphålle, som är bortom hans eller hennes kontroll. Av andra skrivningar innebär det att ett samhälle måste ta hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna när man beslutar om pensionsnivåer eller nivåer för t.ex avgifter inom äldreomsorgen. Anses pensionerna för låga och avgifterna för höga, kan det leda till kritik och krav på rättelse vid de länderundersökningar som görs av Kommitten för ekonomisk, Social och kulturella rättigheter (CESCR).

Kommittén har nyligen granskat Danmark och kommer om ett år att granska Finland.

Våra organisationer kan begära att få delta är våra regeringar lämnar sina rapporter. Efter granskningen presenterar kommittén förslag till rapport. Våra organisationer har möjlighet att lämna remissvar på dessa.

Formella rättigheter är ingen garanti mot nedskärningar och åtstramningar men de oss större möjligheter att kämpa emot. Ingen regering vill få kritik av ett granskande FN- organ. Vi har också möjlighet att få tillgång till tidigare rapporter från kommittén, för att få ta del av eventuell kritik och också kunna ta reda på om regeringen gjort något för att förbättra de brister som påtalats.

Lite information om FNs pågående arbete för äldres rättigheter och de rättigheter som särskilt diskuteras

FN uppmärksammar äldres villkor på flera sätt inom sin verksamhet både vad gäller utvecklingen i världen och det normativa arbetet med mänskliga rättigheter. T ex Agenda 2030 för en hållbar social, ekonomisk och miljömässig utveckling i världen tas ålder upp som en diskrimineringsgrund. Även om det idag finns en samstämmig vilja bland FNs medlemsstater att uppmärksamma äldres villkor och rättigheter, har det i flera år funnits låsningar mellan medlemmarna när det gäller själva formen, dvs behövs en ny konvention eller inte? Därför fokuserar nu FNs öppna arbetsgrupp för äldre frågor istället på de sakområden, som behöver belysas för att man ska kunna bedöma om en rättighet behöver förstärkas, i vilket avseende och hur då en sådan förstärkning skulle utformas. FNs öppna arbetsgrupp har tagit upp följande frågor

- Äldres rätt att inte bli diskriminerade på grund av ålder
- Rätt till skydd mot våld, övergrepp och försummelse

- Rätt till oberoende och självbestämmande
- Långtidsvård och vård i livets slutskede

2019 står frågorna om livslångt lärande och utbildning respektive social trygghet och pensioner på dagordningen.

5. Internationella aktörer och initiativ för en äldrekonvention

En global koalition av civilsamhällesorganisationer The Global Alliance for the Rights of Older People, GAROP, har till uppgift att verka för en äldrekonvention. Den samordnar inspel till FN, särskilt till den öppna arbetsgruppen för äldre frågor, ser till att äldres röster finns med och mobiliserar stöd både bland medlemsstater och civilsamhällets aktörer.

Civilsamhällets plattform för äldre frågor i EU, AGE Platform, är medlem i GAROP, verkar för äldres rättigheter och stöder en äldrekonvention. Internationella Help Age International, som har ett globalt nätverk för samarbete och global påverkan liksom en viss biståndsverksamhet, har under många år varit drivande i att stärka äldres rättigheter och arbetar för en konvention. PRO är medlem i Help Ages nätverk.

Bland olika institutioner för mänskliga rättigheter och i akademierna runt om i världen finns engagerade forskare och konventionsförespråkare.

NSK

Nordiska Samarbetskommittén omfattar åtta pensionärsorganisationer i sex nordiska länder.

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Färöarna
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF – Finland
- Landsamband eldri borgara, LEB – Island □
- Pensjonistforbundet – Norge
- Eläkeläiset ry - Pensionärererna rf – Finland
- SKPF pensionärererna – Sverige
- PRO Pensionärerernas Riksorganisation – Sverige

NSK:s medlemsorganisationer samarbetar till försvar för den nordiska välfärdsmodellen. Styrelsen för NSK leds av PROs ordförande *Christina Tallberg*.

NSK är också medlem AGE Platform Europe med ca 145 medlemsorganisationer. I AGE kallas NSK för The Nordic Older People's Organisation (NOPO). Christina Tallberg är ledamot av AGE Council/styrelse och *Jan Davidsen*, *Pensjonistforbundet* hennes ersättare. Samordnare för NS är Guy Lööv, som nås på mailadressen guy.loov@pro.se eller 070 29 30 319.

Tiinas pp-bilder

Tiina Nurmi-Kokko socialpolitisk expert i Byggnadsförbundet

- Jobbat 20 år i facket
- Medlem i FFC (finska LO) socialpolitiska arbetsgrupp
- Ordförande i FFCs svenskspråkiga arbetsgrupp
- FFCs nätverk: lag om arbetspensioner och olycksfall/yrkesrelaterade sjukdomar
- Medlem i pensionförsäkringsbolaget Ilmarinen, förhandlingsråd
- Socionom, högre examen i försäkringslagstiftning
- Viceordförande i Trä och byggbranschernas europeiska federations Safety and health workingparty: ageing of working force, mental health in construction branches, asbestos
- Koordinerar nordiskt samarbete
- Tar hand om en äldre dam som har alzheimer

Tiina Nurmi-Kokko socialpolitisk expert i Byggnadsförbundet

- Jobbat 20 år i facket
- Medlem i FFC (finska LO) socialpolitiska arbetsgrupp
- Ordförande i FFCs svenskspråkiga arbetsgrupp
- FFCs nätverk: lag om arbetspensioner och olycksfall/yrkesrelaterade sjukdomar
- Medlem i pensionförsäkringsbolaget Ilmarinen, förhandlingsråd
- Socionom, högre examen i försäkringslagstiftning
- Viceordförande i Trä och byggbranschernas europeiska federations Safety and health workingparty: ageing of working force, mental health in construction branches, asbestos
- Koordinerar nordiskt samarbete
- Tar hand om en äldre dam som har alzheimer

Vem är fattig i Finland?

- Risk för fattigdom eller social utestängning
- Definition: en persons hushåll är fattigt om man får under 1 230 €/mån
- Fattigdom kan definieras och mätas på olika sätt
- Vad betyder detta?
- Kan betala oförutsedda utgifter
- Har råd med en veckas semester
- Har råd med en ordentlig måltid
- Har tillräcklig uppvärmning av huset
- Har varor som tvättmaskin, TV, telefon eller kanske en bil
- Kan betala skulder (hyra, räkningar, lån)
- Har råd att köpa medicin

Enligt statistik som gäller socioekonomiska grupper, är fattiga pensionstagare den största gruppen. Cirka 194 000 pensionstagare hör till den.

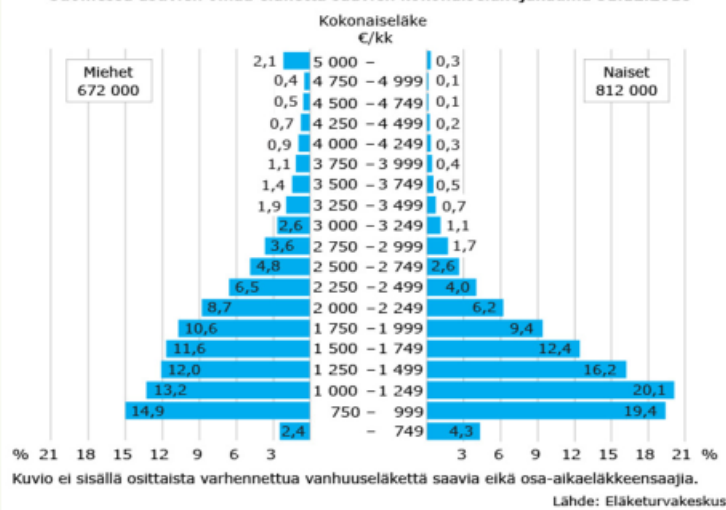
- Låg inkomststandard är väldigt allmän i gruppen 75 år +
- 21,6 % av 75 +
- Förfallna/utestående skulder
tex. snabbån för operationer
- Nästan 34 500 personer som är över 65-åringar har betalningsstörningar som leder till anmärkningar i registret

Utmaningar och hotbilder 2019

■ Pensionens storlek	50,2 %
■ Ensamhet	31,4 %
■ Ekonomiska svårigheter	30,3 %
■ Svårighet att nå social-och hälsovårdstjänster	22,9%
■ Priset av social- och hälsovårdstjänster	21,9 %
■ Jag vet inte	20,5 %
■ Social- och hälsovårdstjänster räcker inte	19,7 %
■ Någonting annat	13,7%

Enligt undersökningen 2019 som pensionstagarorganisationer gjorde bland sina medlemmar

Suomessa asuvien omaa eläkettä saavien kokonaiseläkejakauma 31.12.2018

Jag har också en röst!

Aktivering

- "Jag har märkt att jag ännu har en röst, jag kan påverka, jag kan berätta min egen åsikt"
- "Jag koncentrerar mig på sådant som inte kostar något: naturen och vänner. Jag tycker att man borde tänka hur mycket det blir onödig konsumtion."

Passivering

- "Jag har börjat fundera att fattigdom ger likadana trauma och bördan som kriget och dess erfarenheter gav."
- "Jag ger upp"
- "I sämsta rollen finns de som kan inte mera tänka på framtiden"

VAD GÖR VI SEDAN?

Politiker:

- Indexfråga
- Social- och hälsovårdspolitik
- Skattepolitik
- Miljöpolitik
- familjepolitik

Intressebevakare:

- arbetspension - folkpension
- social- och hälsovården
- frivillig verksamhet
- 70 ÅRINGAR ÄR NYA 50 ÅRINGAR?
- Ta vi hand om den stora gruppen men inte om enskilda människan

Grupparbete

En/två/tre... av gruppen skal presentera sina tankar efter 45 min

► VAD GÖR VI **NU** I OLIKA LÄNDER?

- Har vi valt den lättaste vägen?

► VILKA **UTMANINGAR** HAR VI?

- Vi är inte likadana...

► VAD **BORDE** VI GÖRA?

- Vad prioriterar vi?

► HURDANA **RESURSER** HAR VI?

- Kan vi samarbeta eller inte?

THE NORDIC OLDER PEOPLE'S ORGANISATION